

Laibach 4 dekad: iz Trbovelj v svet

[D dnevnik.si/1042949834/kultura/vizualna-umetnost/laibach-4-dekad-iz-trbovelj-v-svet](https://dnevnik.si/1042949834/kultura/vizualna-umetnost/laibach-4-dekad-iz-trbovelj-v-svet)

V Zasavskem muzeju Trbovlje so ta teden odprli razstavo Laibach 4 Dekade, s katero so arhivirali 40 let delovanja slovenske avantgardne skupine Laibach, ki je vzniknila prav v Trbovljah, nato pa dosegla mednarodno prepoznavnost v pop glasbeni industriji.

V muzejskih vitrinah je na ogled kar nekaj predmetov skupine Laibach: od CD-plošč, nagrad, značk, priponk, majic do cigaretnih škatel. Tri lutke pa so oblekli tudi v »laibachovske« uniforme. (Foto: ZMT)

Laibach v Severni Koreji, Pjongjang 2015 (Foto: Jorund F. Pedersen)

Trije Trboveljčani: glasbeni urednik Aleš Gulič, prvotni član zasedbe Laibach Dejan Knez in kustos razstave v Zasavskem muzeju Trbovlje Gregor Jerman (Foto: ZMT)

»Zagotovo to ni vse, kar se je kdaj objavilo o skupini, verjetno manjka še kar lepo število člankov,« razmišlja kustos razstave Gregor Jerman. »Ampak dvomim, da jih bomo še posebej zbirali, ne nazadnje jih je tudi zelo težko dobiti.« (Foto: ZMT)

V muzejskih vitrinah je na ogled kar nekaj predmetov skupine Laibach: od CD-plošč, nagrad, značk, priponk, majic do cigaretnih škatel. Tri lutke pa so oblekli tudi v »laibachovske« uniforme. (Foto: ZMT)

Laibach v Severni Koreji, Pjongjang 2015 (Foto: Jorund F. Pedersen)

Trije Trboveljčani: glasbeni urednik Aleš Gulič, prvotni član zasedbe Laibach Dejan Knez in kustos razstave v Zasavskem muzeju Trbovlje Gregor Jerman (Foto: ZMT)

»Zagotovo to ni vse, kar se je kdaj objavilo o skupini, verjetno manjka še kar lepo število člankov,« razmišlja kustos razstave Gregor Jerman. »Ampak dvomim, da jih bomo še posebej zbirali, ne nazadnje jih je tudi zelo težko dobiti.« (Foto: ZMT)

V muzejskih vitrinah je na ogled kar nekaj predmetov skupine Laibach: od CD-plošč, nagrad, značk, priponk, majic do cigaretnih škatel. Tri lutke pa so oblekli tudi v »laibachovske« uniforme. (Foto: ZMT)

Več kot tisoč koncertov po vsem svetu, več kot milijon prodanih plošč, prva slovenska skupina z evropsko in svetovno ravno profesionalizma v pop glasbeni industriji, prvi zahodni rock bend, ki je nastopil v Severni in Južni Koreji ... je le nekaj izpostavkov z razstave *Laibach 4 Dekade*, ki so jo te dni odprli v Zasavskem muzeju Trbovlje. Govor je seveda o glasbeni skupini Laibach, ki so jo 1. junija 1980 ustanovili prav v Trbovljah, dobrih 40 let pozneje pa se jim domačini poklanjajo s pregledno razstavo.

Največja podatkovna baza

Zgodovinar in višji kustos Zasavskega muzeja Trbovlje **Gregor Jerman** je povedal, da so razstavo v muzeju začeli snovati lansko leto, ko je zasedba praznovala 40-letnico delovanja, pri tem pa sta se jim pridružila tudi Zavod za kulturo Delavski dom Trbovlje in občina. Hoteli so pripraviti koncert in razstavo, a jim je to preprečila koronasituacija: koncert je odpadel, odprtje razstave pa se je zavleklo do teh dni. So pa denimo v navezi s članom zasedbe **Janijem Novakom** medtem v muzeju digitalizirali celotno arhivsko gradivo skupine Laibach.

Gre predvsem za časopisne članke, s čimer je nastala največja podatkovna baza o skupini Laibach. Jerman: »Poskenirali smo več kot 6000 člankov z različnih koncev sveta, jih zložili v fascikle, nekateri so zdaj tudi na razstavi, da jih lahko obiskovalci prelistajo. Žal nam nihče ne zna točno povedati, kako naj to ob koronavirusnih ukrepih sploh izvedemo. Članke imamo sicer tudi v digitalizirani obliki in so na ogled na računalnikih.«

Članke je muzeju predala zasedba, »bili so zbrani, ne pa tudi kronološko urejeni. Za prvih deset let je bilo nekaj gradiva urejenega, saj se ga je pripravljalo za eno od preteklih razstav v Ljubljani. Toda naknadno se je našlo še nekaj člankov, ki smo jih umestili v fascikle.«

Razsežnosti delovanja skupine

Razstava je razvrščena v štiri dekade skupine Laibach: v vsaki posebej je predstavljena natančna kronologija njihovega delovanja, »zeitgeist«, ki jih umešča v takratni čas in širše družbeno dogajanje, ter plakati, »za katere lahko rečemo, da so umetniška dela«. Del plakatov v interaktivni verziji tudi oživi, za spletno aplikacijo ARLaibach pa so zaslužni DDTlab-RUK in srednješolci iz STPŠ Trbovlje. Vsako dekada so podčrtali še vizualno s fotografijami in avdiovizualno z videospoti skupine.

Na enem od panojev je izpisanih deset točk konventa, po katerih deluje estetika Laibach Kunst, na drugem so zbrani »šokantni« članki o »kontroverzni« zasedbi, na tretjem odzivi na njihove koncerte, tudi pozitivni.

»Če pogledamo zgodovino Laibach, so od državnega sovražnika št. 1 prišli do uvoznega in izvoznega artikla Slovenije. Sprožili so tudi veliko polemik o svojem umetniškem in političnem položaju zaradi specifične in brezkompromisne analize totalitarističnega sistema ter pojma svobode v kontekstu političnih režimov. Zaradi tega so imeli kar nekaj težav, veliko njihovih koncertov je bilo odpovedanih, prekinjenih.« Zato pa zemljevid na razstavi natančno beleži, v katerih državah vse in kolikokrat so nastopili – bilo je več kot tisoč koncertov –, delček razstave pa je posvečen Laibach in Trbovljam. Izšla je tudi publikacija *LAIBACH 4 DEKADE*.

Trboveljčani o Laibach

Laibach so Trbovlje nedvomno na svojstven, za nekatere tudi kontroverzen način zapisali na (glasbeni) zemljevid sveta. »Vsak v Trbovljah gleda na Laibach po svoje, nekaterim so blizu, nekaterim daleč. Nanje se gleda enako, kot se je gledalo že od začetkov, vsekakor pa ni več zgražanja, ki je bilo prisotno v začetku osemdesetih,« pravi kustos razstave in domačin Gregor Jerman. »Ko so napovedovali prvi uradni dogodek skupine 27. septembra 1980 z naslovom Alternativa slovenski kulturi in polepili Trbovlje s plakati s križem, se je veliko ljudi zgražalo in iskalo vzporednice z na neki način še vedno živo prisotnim spominom na nacizem. Mislim pa, da jih mladina danes niti ne pozna, četudi bi lahko rekli, da je to skupina, ki je iz nekdanjih socialističnih držav najbolj prepoznavna v svetovnem merilu. Laibach so bili tudi prva slovenska skupina, ki je izkusila visoko raven profesionalizma v glasbeni industriji.«

Reproduciranje, povzemanje in citiranje vsebin je dovoljeno v skladu z določili uporabe in citiranja vsebin.